

Obec: Most – ÚAPP, v.v.i.	Pověřené město: Most	Městská památková rezervace nebo zóna: - - -
Objekt: Archeologické výzkumy – kontrola zpracování za rok 2016		Rejstříkové číslo: Sb. materiál
Dohlídku provedl: PhDr. Petr Novák, CSc.		Dne: 8. 12. 2016
Rozsah kontrolovaných prací podle příslušného rozhodnutí: Kontrola technického a odborného zpracování archeologických výzkumů ve smyslu Rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory dlouhodobého koncepčního rozvoje veřejné výzkumné instituce ÚAPP, v.v.i. v letech 2015 – 2019 (za rok 2016)		

Kontrola je zaměřena na odbornou stránku plnění hlavních úkolů instituce v roce 2016 a nechává stranou nepodstatné detaily. Na základě předložené dokumentace k jednotlivým záchranným výzkumům se kontroluje především kompletnost, výpovědní hodnota a průvodní dokumentace nálezových zpráv. Dále se sleduje dlouhodobý trend v aplikaci moderních technologií, ediční činnost organizace, publikace výsledků výzkumu a ostatní aspekty ve smyslu dlouhodobého koncepčního rozvoje instituce.

Při hodnocení roku 2016 se výrazněji jak v minulých letech projevila určitá nervozita, kterou přičítám očekávané výměně vedení instituce. Objevily se nedostatky odhadu kapacity laboratoří. U velkého výzkumu ve Velemyšlevsi měla být předložena kompletní nálezová zpráva, logicky však chybí materiálová část, protože keramická laboratoř dokončí zpracování nálezů až na jaře příštího roku. Jedná se značný objem nálezů z prozkoumaných 333 objektů z dost pestré škály kultur. Převážně se jedná o sídliště z mladší až pozdní doby bronzové (kultury knovízská – štitarská). Ze starší doby bronzové (kultura únětická) je hrob a dva sídlištní objekty. Tři podzemnice s příslušnými zásobními jámami pocházely z mladší doby železné (kultura laténská) a další období (snad eneolit), která budou jasná po zpracování nálezů. Terénní dokumentace je v naprostém pořádku s příslušným detaily a profily.

Po letech došlo k částečnému vypuštění Nechranické přehradě a na odhaleném dně se objevilo časně středověké sídliště a pohřebiště z 11. – 12. stol. Podobně probíhal záchranný výzkum novověkého hřbitova v lokalitě Děčín – Rozbělesy. Oba záchranné výzkumy jsou doložené kompletními nálezovými zprávami s veškerou dokumentací.

Na trase plynovodu v katastrech obcí Třebenice – Kololeč došlo k otevření dvou sond, ve kterých bylo zachyceno 26 pravěkých objektů z mladší doby kamenné (kultura s lineární keramikou). Vzorně vedený výzkum je uzavřený precizně zpracovanou nálezovou zprávou.

Nadále probíhá dokumentace hradní architektury s cílem postupně publikovat kompletní přehled hradů v kraji a na přilehlém území. Výzkumy probíhají včetně archivních rešerší a mnohdy výrazně obohacují dosud známá fakta. V roce 2016 došlo na Hasištejně s kompletním zaměřením (klasické geodetické postupy v minulosti dávaly ve složitých podmínkách zřícenin většinou jen přibližné výsledky). Lze očekávat, že materiály shrnuté ve zprávě budou

následně publikované. Geodetické zaměření provedli pracovníci i na hradech Panna a Kalich, které měly velmi krátkou životnost během husitských bouří.

Nadále, ve spolupráci s německou stranou, probíhají odborné práce v rámci projektu Archeomontan. Výstupem jsou odborné doplňující a podpůrné materiály pro UNESCO k zápisu Krušných hor na listinu Světového kulturního dědictví. Několik let vedený výzkum středověké těžební oblasti v katastru obce Výsluní slouží k výuce a získání praktických zkušeností studentů archeologie FFUK v Praze.

V červnu se na Cínovci uskutečnilo česko – německé pracovní setkání, na kterém se ÚAPP podílel jako spoluorganizátor. Jednání se zaměřilo na zhodnocení současného stavu poznání a možná řešení otázek pravěké a časně historické metalurgie na území mezi Krušnými horami a Karpatskou kotlinou. Sladění termínů všech žádaných odborníků, kteří by mohli posunout objem vědomostí, bývá při těchto příležitostech někdy velmi složité.

V souladu s plánem hlavních úloh vyšla publikace kompletního obrazu hradu Oltářík v Českém středohoří. Ucelený obraz středověkého hradu obsahuje historická data doplněná archivním výtahem i kompletním novým zaměřením hradní architektury. Na knížce je vidět, že byla připravená tak, aby se na dlouhou dobu stala spolehlivým pramenem k regionálním dějinám. Nyní v prosinci proběhl v muzeu v Lounech křest knížky věnované hromadnému nálezů bronzových předmětů ze starší doby bronzové, objevenému na severním okraji katastru obce Líšťany, okr. Louny. Archeologické pojednání je doplněné chemickými analýzami kovů, kresbami a fotografiemi tak, aby mohlo být východiskem dalších vědeckých studií. Oproti plánu se neuskutečnilo vydání publikace pohřebiště z mladší doby železné v Lovosicích-Prosmkách, okr. Litoměřice. Prozkoumané laténské pohřebiště se sto hroby patří mezi největší v Čechách. Vzhledem k plánované publikaci měly mít nalezené předměty jistou přednost při laboratorním zpracování. Ani do dne kontroly nedošlo ke kompletnímu laboratornímu ošetření a rekonstrukci nálezů.

Publikační aktivity pracovníků jsou sledované v centrální evidenci MŠ, a to vždy za uzavřený rok se zpětnou platností.

Z částky plánované na technické vybavení instituce byla zakoupena geodetická GPS s programovým vybavením ve výkonném přenosném počítači, u kterého se počítá s odolností proti klimatické vlhkosti při práci v terénních podmínkách. Zbylá menší částka posloužila k modernizaci vybavení výpočetní technikou a doplnění sítě.

Na základě provedeného rozboru lze celkově konstatovat, že pracovní aktivity Ústavu archeologické památkové péče, v.v.i. v Mostě probíhaly, až na uvedené případy, v souladu s plánem hlavních úloh na rok 2016 a plně odpovídají dlouhodobému záměru koncepčního rozvoje organizace v letech 2015 – 2019. Doporučuji pouze organizační opatření k zabezpečení plynulejší práce laboratoří a volit v plánování ediční činnosti reálné termíny.

S ohledem na plánovanou obměnu vedení pracoviště doporučuji do zadání pro výběrové řízení na nového ředitele zakomponovat dotazy k řešení slabších stránek instituce, které dále uvádím. Mnou navrhovaná řešení nemusí být optimální a návrh řešení bych ponechal na novém řediteli. Jedná se pouze o klíčové momenty, které se však opakovaly každý rok.

Doporučení pro další období
Konzervace kovů:

Současný stav: nejen v kontrolované instituci, ale i ve všech krajských muzeích se nachází množství velmi cenných kovových sbírkových předmětů, které bez ošetření přestanou plnit nezbytnou výpovědní hodnotu (rozpadnou se). Další tisíce již ošetřených předmětů je potřeba znovu konzervovat. Kraj tím přichází o nenahraditelné hodnoty ze své minulosti.

Návrh: urychleně vybudovat konzervátorské pracoviště vybavené kvalifikovanými odborníky a příslušným technickým vybavením. Toto by asi měla být úloha pro svodného politika, který má v kompetenci kulturu a památkovou péči. Krajské organizace samy nic nezmohou.

Personální obsazení:

Současný stav: po úmrtí dr. Kouteckého, odborníka na starší dobu železnou, v minulém roce odešel do důchodu odborník na vegetační příznaky, mladší dobu železnou a mladší dobu bronzovou. Současně odešla do důchodu prvotřídní kreslička. Vznikají tím mezery, které se těžko zacelují. V dohledné době lze očekávat odchod do důchodu specialistky na technologii a chronologii středověkého skla. Instituce se postupně dostává disproporce mezi odborníky na pravěk a na středověk.

Návrh: několik let dopředu důsledně promyslet náhradu odcházejících pracovníků tak, aby bylo pokryté rovnoměrně celé období pravěku (výjimkou jsou hraniční doby nebo úzké specializace jako např. paleolit, kde postačuje pokrytí centrální institucí). Jen pro ilustraci dodávám, že výchova dobrého kresliče (s talentem) je otázka několika let. V porovnání s fotografií musí věrně postihnout tvar předmětu, avšak musí vhodně podtrhnout důležité detaily. Zde byla velmi vysoko nastavena laťka frankfurtským ateliérem.

Ediční a publikační činnost:

Současný stav: odborní pracovníci své práce uveřejňují v různých časopisech (výjimkou jsou celostátní periodika – kde se jedná o prestižní záměr), které vyplácejí alespoň minimální autorské honoráře. Je přitom zcela jasné, že odborné články vznikají na úkor osobního volna. Sborníky ÚAPP nelze sestavit pro nezáměr autorů. Přitom je zcela samozřejmé, že se autorské honoráře vyplácejí externím autorům fotografií.

Návrh: probrat s novým ředitelem možnost výplaty autorských honorářů s ohledem na charakter publikace. Připravit vnitřní předpis ředitele s určitým finančním rozpětím, v konkrétních případech s přihlédnutím na posudky oponentů a technický výpočet redakční rady. Nelze pochopitelně stejně hodnotit náročné vědecké závěry a popisy materiálu. Vedle zajímavých publikací měly obrovský ohlas výstavy realizované ve spolupráci s muzei.

V Lounech 20. prosince 2016

PhDr. Petr Novák, CSc.